

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 805
van **SOFIE JOOSEN**
datum: 16 september 2020

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Aardappelsector - Verbod op gebruik kiemremmer CIPC

Sinds 30 juni 2020 is in ons land het gebruik van chloorprofam (CIPC) als kiemremmer in aardappelen verboden, waarmee aan de Europese richtlijn ter zake werd voldaan. Intussen staat de sector voor de opdracht om de residuwaarden van CIPC, die na het jarenlange gebruik diep in de loodsoppervlakten kunnen zijn ingedrongen, zo veel mogelijk te verwijderen. Dat moet onder meer gebeuren met een bemonsteringsplan, waarbij 1000 gereinigde loodsen zouden worden geïnspecteerd om een realistische drempelwaarde voor CIPC-residu vast te stellen.

Deze situatie komt relatief ongelegen door de ernstige marktverstoring ten gevolge van de coronacrisis, die nog steeds het gebruik van de aardappel in de horeca en op evenementen gevoelig doet teruglopen. De nood aan opslag op langere termijn neemt hierdoor immers gevoelig toe.

1. Welke impact verwacht de minister van de stopzetting van CIPC op de aardappelsector?
2. In hoeverre heeft de sector zelf zicht op bruikbare alternatieven als kiemremmer voor CIPC?
3. Ontvangt ze signalen van de sector over een verhoogde nood aan opslagmogelijkheden op lange termijn?

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD

op vraag nr. 805 van 16 september 2020

van **SOFIE JOOSEN**

1. Chloorprofam (CIPC) werd decennialang door de sector gebruikt. Het was een goedwerkend middel in verschillende omstandigheden (rassen, verschillen in kiemlust tussen diverse partijen, ...). De werking was voor telers en bewaarders ook goed in te schatten.

Op dit ogenblik zijn muntolie, dimethylnaftaleen en ethyleen als alternatieve actieve stoffen erkend. Elk van deze middelen heeft een bewezen kiemremmende werking. Hun werking is evenwel minder robuust. Er is op vandaag nog weinig ervaring met het gebruik.

De opmerkelijk hogere kostprijs van muntolie en dimethylnaftaleen zal zeker een impact hebben op de sector. Bij een bewaring tot mei – juni van het jaar na de oogst zal deze kostprijs gemiddeld genomen 20 euro per ton aardappelen bedragen. Voor 1 ha aardappelen (geteld aan 50 ton/ha) komt dit dus neer op 1.000 euro, terwijl de kostprijs van CIPC maar een fractie hiervan is.

Bovendien moeten al deze alternatieven verneveld worden. Het zijn zeer vluchtige componenten, waardoor de goede werking alleen in een moderne, luchtdichte loods kan worden gegarandeerd. Veel aardappeltelers beschikken evenwel nog over oudere bewaarschuren die niet luchtdicht zijn en waarin de bewaring met deze nieuwe kiemremmingsmiddelen moeilijker is.

Zoals vaak het geval is bij aangescherpte overheidsregels, of in dit geval wegvallen van een bewaarmiddel, zal de ondernemingswereld zich aanpassen via verdere professionalisering en/of schaalverandering. Toenemende kostprijzen kunnen vaak niet doorgerekend worden in de keten, waardoor de marge per eenheid daalt. Uit overlevingsreflex streven ondernemers er dan naar om meer eenheden te produceren (opschalen) teneinde hun inkomen op hetzelfde niveau te kunnen.

2. Het Interprovinciaal Proefcentrum voor de Aardappelteelt (PCA) en Inagro hebben in het kader van het Flanders'Food-project Reskia, 3 jaar onderzoek gedaan naar de alternatieven voor CIPC (https://www.flandersfood.com/sites/default/files/ct_bestand/17/12/22/FF_Brochure_aardappelen_LR.pdf).

De resultaten van dit onderzoek tonen aan dat ook met andere kiemremmers de kieming onder controle kan worden gehouden tot het einde van het bewaarstadium. Als we kijken naar zogenaamde basis bewaarstrategieën (éénzelfde kiemremmer het ganse seizoen door), zijn muntolie, ethyleen en dimethylnaftaleen erkend en beschikbaar voor de Belgische telers. Dimethylnaftaleen lijkt even performant te zijn als CIPC voor bewaring tot juni. Voor muntolie en ethyleen toegepast op meer kiemlustige rassen is bewaring tot juni zonder veel kieming lastiger. Dit kan bijgestuurd worden door voldoende koud te bewaren als het ras en de afzet dit toelaten (te koude bewaring kan aanleiding geven tot versuikering van de aardappel), door gebruik van maleïne hydrazide of door combinatiestrategieën waarbij verschillende middelen ingezet worden.

De praktijkcentra PCA en Inagro hebben de bevindingen van het onderzoeksproject Reskia ondertussen ook ruim bekendgemaakt via het demonstratieproject 'Residu-arm

aardappelen bewaren' (acroniem RESABE) van het Departement Landbouw en Visserij. Binnen dit project werden de bevindingen vanuit het onderzoeksproject Reskia gedemonstreerd en gecommuniceerd naar de sector.

Door de hogere kostprijs en potentiële kwaliteitsproblemen heeft de overgrote meerderheid van de telers het afgelopen seizoen nog CIPC toegepast heeft. Het bewaarstizoen 2020-2021 zal het eerste seizoen zijn waarin elke aardappelbewaarder met de alternatieven aan de slag moet. Daarin zal ongetwijfeld nog leergeld betaald worden. De mogelijke negatieve impact is er in eerste instantie voor de teler-bewaarder wanneer hij de aardappelen niet zo lang kan bewaren als bepaald in zijn contract met afnemers of wanneer kwaliteitsproblemen zouden optreden. Anderzijds kan een veelheid aan probleemgevallen ook de aardappelverwerkende industrie voor logistieke problemen en uitdagingen stellen.

Het bewaarstizoen 2020-2021 wordt voor de hele aardappelketen dan ook een uitdagend seizoen.

3. Het is niet zozeer dat de totale opslagcapaciteit te laag is. Zoals in het antwoord op de eerste vraag al verduidelijkt, vereisen de alternatieven voor CIPC een moderne, luchtdichte loods. Vele telers zullen dan ook op korte termijn gedwongen moeten investeren om de bedrijfscontinuïteit te kunnen verzekeren, wat omwille van de huidige marktomstandigheden geen evidentie is.

VLAIO financiert momenteel een project, 'Slimme aardappelbewaring', waarbij de bouw van de aardappelbewaarloods en de invloed van aardappelfysiologie tijdens de bewaring van naderbij bekeken worden. De projectpartners PCA, Inagro, het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) en UGent voeren dit project uit.